

UCHWAŁA

Dnia 7 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący)

SSN Monika Koba (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie ze skargi dłużnika T. U.
przy uczestnictwie B. U. i wierzycielki (...) Bank S.A. w W.
na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w D.,
po rozstrzygnięciu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 grudnia 2021 r.,
zagadnienia prawnego przedstawionego
przez Sąd Rejonowy w D.
postanowieniem z dnia 18 września 2020 r., sygn. akt I Cz (...),

"1. Czy w postępowaniu egzekucyjnym sąd orzeka o odrzuceniu niedopuszczalnego z mocy ustawy zażalenia w składzie trzech sędziów, czy w składzie jednego sędziego?

2. czy w przypadku, gdy w postępowaniu egzekucyjnym postanowienie o odrzuceniu niedopuszczalnego z mocy ustawy zażalenia wydaje sąd w składzie jednego sędziego, a został już wylosowany skład trzech sędziów do rozpoznania tego zażalenia, o jego odrzuceniu może orzec wyłącznie sędzia referent, czy którykolwiek z sędziów wylosowanych do tego składu?"

podjął uchwałę:

1) Zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji w postępowaniu egzekucyjnym odrzuca sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów (art. 767⁴ § 1¹ k.p.c.),

2) odmawia podjęcia uchwały w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Zagadnienia prawne przedstawione Sądowi Najwyższemu wyłoniły się w sprawie, w której w dniu 7 lutego 2020 r. referendarz w Sądzie Rejonowym w D. oddalił skargę dłużnika T.U. na czynność komornika polegającą na przystąpieniu do sporządzenia opisu i oszacowania nieruchomości. Postanowieniem z dnia 23 marca 2020 r. Sąd Rejonowy w D. orzekając na skutek skargi dłużnika na orzeczenie referendarza utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Od powyższego postanowienia w dniu 30 czerwca 2020 r. – mimo pouczenia o jego niezaskarżalności - zażalenie do Sądu Rejonowego w D. wniósł dłużnik.

Podczas rozpoznawania zażalenia dłużnika Sąd Rejonowy w D., działający jako sąd drugiej instancji, powziął poważne wątpliwości, którym dał wyraz w zagadnieniach prawnych przedstawionych Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia na podstawie art. 390 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pierwszy problem przedstawiony przez Sąd Rejonowy dotyczy tego w jakim składzie trzech sędziów czy jednego sędziego - w stanie prawnym obowiązującym od dnia 7 listopada 2019 r. – po wejściu w życie ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469 z późn. zm. – dalej: „ustawa z dnia 4 lipca 2019 r.” lub „ustawa nowelizująca”) – sąd orzeka w postępowaniu egzekucyjnym o odrzuceniu niedopuszczalnego z mocy ustawy zażalenia.

Drugi problem aktualizuje się wyłącznie wówczas, gdyby odrzucenie zażalenia miało następować w składzie jednego sędziego, a do jego rozpoznania został wylosowany – tak, jak to miało miejsce w okolicznościach sprawy - skład trzech sędziów. Powstaje pytanie, czy zażalenie w takiej sytuacji może odrzucić wyłącznie sędzia referent czy którykolwiek z członków składu.

Z motywów przedstawionego zagadnienia prawnego wynika założenie, że do rozpoznania zażalenia mają zastosowanie przepisy o postępowaniu zażaleniowym w egzekucji ukształtowane nowelizacją z dnia 4 lipca 2019 r. Zasługuje ono na podzielenie. W doktrynie i orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że do rozpoznania zażalenia wniesionego po wejściu w życie ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. (7 listopada 2019 r.) zastosowanie mają przepisy ustawy, w brzmieniu nadanym tą ustawą (por. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2020 r., IV CZ 17/20, z dnia 27 maja 2020 r., III CZ 10/20, z dnia 19 grudnia 2019 r., V CZ 90/19, i z dnia 27 maja 2020 r., III CZ 13/20).

Dostrzeżenia także wymaga, że zagadnienia prawne zostały przedstawione jeszcze przed wejściem w życie art. 15zsz¹ pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r., poz. 1842 ze zm. – dalej: „ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o zwalczaniu COVID - 19”) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r., poz. 1090 – dalej: „ustawa nowelizująca z dnia 28 maja 2021 r.”), który stanowi, że w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich sąd rozpoznaje sprawy w pierwszej i drugiej instancji w składzie jednego sędziego. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy nowelizującej z dnia 28 maja 2021 r. regulację w tym brzmieniu stosuje się także do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy; a art. 6 ust. 2 tej ustawy stanowi, że w sprawach, w których przed dniem jej wejścia w życie (3 lipca 2021 r.) sąd rozpoznawał sprawę w składzie innym niż jednego sędziego, w dalszym ciągu są prowadzone przez tego sędziego, któremu sprawa została przydzielona jako referentowi, do zakończenia sprawy w danej instancji.

Oznacza to, że także w sprawie w której wystąpiono z pytaniami prawnymi doszło do zmiany składu na jednoosobowy, co nie uzasadniało jednak odmowy podjęcia uchwały. Po pierwsze z tego względu, że zagadnienia dotyczą art. 767⁴ § 1¹ k.p.c. a nie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o zwalczaniu COVID – 19, a po wtóre z tej przyczyny, że ma ona charakter przejściowy i temporalny, a potrzeba wykładni dotyczy przepisu obowiązującego niezależnie od tych rozwiązań, mimo że czasowo znajdują one zastosowanie w sprawie.

Zgodnie z art. 767^{3a} § 3 k.p.c. sąd rozpoznaje skargę na orzeczenie referendarza sądowego jako sąd drugiej instancji. Po rozpoznaniu skargi sąd utrzymuje w mocy lub zmienia zaskarżone postanowienie, stosując odpowiednio przepisy o zażaleniu. Artykuł 767⁴ § 1 k.p.c. stanowi natomiast, że w postępowaniu egzekucyjnym zażalenie na postanowienie sądu przysługuje jedynie w wypadkach wskazanych w ustawie. Z kolei z art. 767⁴ § 1¹ k.p.c. wynika, że rozpoznaje je sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów. Oznacza to, że w postępowaniu egzekucyjnym jako zasada zostało wprowadzone zażalenie poziome (por. m.in. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2021 r., III CZP 58/20, niepubl., z dnia 16 lipca 2021 r., III CZP 32/20, Biul. SN 2021, nr 7-8, i z dnia 26 lutego 2021 r., III CZP 22/20, OSNC 2021, nr 9, poz. 58).

Problem dotyczący składu sądu w którym powinno nastąpić odrzucenie zażalenia był już przedmiotem uchwały Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20, (OSNC 2021, nr 11, poz. 74), zapadłej na gruncie postępowania zabezpieczającego i dotyczącej identycznie do art. 767⁴ § 1¹ k.p.c. brzmiącego przepisu art. 741 § 2 k.p.c. W jej uzasadnieniu Sąd Najwyższy przekonująco wyjaśnił, że zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie zabezpieczenia odrzuca sąd, który wydał zaskarżone postanowienie w składzie trzech sędziów.

Wskazał, że w stanie prawnym poprzedzającym wejście w życie ustawy nowelizującej brak było uregulowania, które odnosiłoby się wprost do składu sądu rozpoznającego zażalenie. Przyjmowano w związku z tym – z zastrzeżeniem wynikającym z art. 397 § 2 zdanie drugie k.p.c., w którym wymieniono rodzaje postanowień zaskarżalnych zażaleniem, którego rozpoznanie następowało w składzie jednego sędziego, - że o składzie sądu w postępowaniu toczącym się na

skutek zażalenia decydują odpowiednio stosowane przepisy o postępowaniu apelacyjnym (art. 397 § 2 k.p.c.). Co do zasady sąd rozpoznawał zatem zażalenie w składzie trzyosobowym (art. 367 § 3 zdanie pierwsze w związku z art. 397 § 2 zdanie pierwsze k.p.c. w dawnym brzmieniu). Dotyczyło to także odrzucenia zażalenia, zakresem zastosowania art. 367 § 3 zdanie pierwsze k.p.c. w dawnym brzmieniu obejmowano bowiem również odrzucenie apelacji przez sąd drugiej instancji.

Ustawą nowelizującą zmodyfikowano uregulowania dotyczące składu sądu w postępowaniu apelacyjnym i zażaleniowym. Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 397 § 1 k.p.c. sąd rozpoznaje zażalenie na posiedzeniu niejawnym w składzie trzech sędziów; a nakaz ten nie został opatrzony żadnymi wyjątkami. Jednocześnie utrzymano odesłanie do odpowiedniego stosowania w postępowaniu zażaleniowym przepisów o postępowaniu apelacyjnym (art. 397 § 3 k.p.c.). Analogiczne rozwiązanie co do składu sądu rozpoznającego zażalenie przyjęto w postępowaniu zabezpieczającym (art. 741 § 2 k.p.c.) i egzekucyjnym (art. 767⁴ § 1¹ k.p.c.). Zgodnie z art. 367 § 3 k.p.c. w nowym brzmieniu, w postępowaniu apelacyjnym sąd natomiast rozpoznaje sprawę w składzie trzech sędziów, z tym że na posiedzeniu niejawnym orzeka w składzie jednego sędziego z wyjątkiem wydania wyroku, co oznacza – z uwzględnieniem zasady wynikającej z art. 148 § 3 k.p.c., że postanowienia w postępowaniu apelacyjnym poza rozprawą wydaje sąd w składzie jednego sędziego, co dotyczy także postanowienia o odrzuceniu apelacji.

Sąd Najwyższy wskazał, że czasownik „rozpoznawać” posiada w języku ogólnym wiele znaczeń i nie jest on również jednolicie stosowany i tłumaczony w języku prawnym i prawniczym. Analizując orzecznictwo Sądu Najwyższego doszedł do przekonania, że pojęcie to nie ma w przepisach prawa procesowego i ustrojowego w pełni utrwalonej treści, co wyłącza możliwość prostego odnoszenia jego znaczenia, przyjętego na tle określonej regulacji do innych przepisów kodeksu. Prawidłowe odczytanie jego sensu powinno być zatem poprzedzone zawsze analizą kontekstu językowego, w jakim zostało użyte, i odwołaniem się do adekwatnych argumentów celowościowych. Wskazując na możliwość szerszego i węższego rozumienia pojęcia „rozpoznawać” w odniesieniu do środków zaskarżenia, które zaprezentowano w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanął na stanowisku, że wąskie jego rozumienie nie jest adekwatne do zażalenia. Zdaniem Sądu Najwyższego rozumienie zwrotu „rozpoznaje zażalenie” w sposób równoznaczny z orzekaniem co do istoty, z tym skutkiem, że odrzucenie zażalenia, niebędące jego rozpoznaniem, następowałoby w składzie jednego sędziego (art. 367 § 3 zdanie drugie w związku z art. 397 § 3 k.p.c.) stawiałoby jednak w wątpliwość cel uzupełnienia tej regulacji treścią dotyczącą składu sądu.

Zważywszy, że rozpoznanie zażalenia następuje na posiedzeniu niejawnym, do takiego samego wyniku wiodłaby bowiem - bez tej wzmianki - prawidłowa wykładnia art. 367 § 3 zdanie drugie w związku z art. 397 § 3, a w przypadku zażalenia podlegającego rozpoznaniu przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie - dodatkowo w związku z art. 394^{1a} § 2, względnie art. 394² § 2 k.p.c. Przepis art. 367 § 3 zdanie drugie k.p.c. przewiduje orzekanie na posiedzeniu niejawnym w składzie jednoosobowym, z wyjątkiem wydania wyroku. Odpowiednie stosowanie tego rozwiązania w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia prowadziłoby zatem do wniosku, że w postępowaniu tym sąd właściwy do rozpoznania zażalenia, zarówno pierwszej, jak i drugiej instancji, odrzuca zażalenie w składzie jednego sędziego; jedynie merytoryczne rozpoznanie zażalenia, będące odpowiednikiem wydania wyroku, wymagałoby składu trzech sędziów. W konsekwencji

poczynienie założenia, że „rozpoznanie zażalenia” ogranicza się do merytorycznego aspektu sprawy podważałoby sens wprowadzenia wyraźnego nakazu orzekania w tej kwestii w składzie trzech sędziów.

Sąd Najwyższy podkreślił, że na tle poprzednich regulacji dotyczących składu sądu w postępowaniu apelacyjnym Sąd Najwyższy uznawał za niedopuszczalne orzekanie o odrzuceniu apelacji w składzie jednego sędziego, traktując odrzucenie tego środka jako rozpoznanie sprawy w postępowaniu apelacyjnym, a takie samo stanowisko zajmowano w doktrynie co do odrzucenia rewizji przez sąd rewizyjny zgodnie z art. 47 § 4 k.p.c. w pierwotnym brzmieniu.

Aktualnie kompetencja do odrzucenia apelacji w składzie jednoosobowym nie wynika natomiast z tego, że czynność ta nie stanowi rozpoznania apelacji, lecz z tego, że dochodzi ona do skutku w formie postanowienia wydawanego na posiedzeniu niejawnym (art. 367 § 3 zdanie drugie k.p.c.). Gdyby sąd zdecydował się odrzucić apelację na rozprawie, postanowienie powinno zapaść w składzie trzech sędziów, co wynika z art. 367 § 3 zdanie pierwsze k.p.c.

Sąd Najwyższy podkreślił także konstytucyjny walor kolegalności orzekania przez sądy i wyjątkowość regulacji dotyczących składów jednoosobowych. Miał na względzie, że orzekanie w postępowaniu odwoławczym - zarówno apelacyjnym, jak i zażaleniowym - w składzie jednego sędziego, stanowi odstępstwo od właściwej polskiemu postępowaniu cywilnemu zasady kolegalności orzekania o środkach odwoławczych. Wyjątki od tego modelu powinny być wprowadzane w drodze jasnej regulacji prawnej, którym to wymaganiom nie odpowiada art. 397 § 1 k.p.c. którego brzmienie wzmacnia siłę nakazu orzekania w składzie trzech sędziów w zestawieniu z art. 367 § 3 k.p.c. dotyczącym postępowania apelacyjnego.

Ponadto, odrzucenie środka zaskarżenia z powodu jego niedopuszczalności zamyka dostęp do kontroli zaskarżonego orzeczenia i rozpatrzenia sprawy przez sąd wyższego rzędu lub inny skład sądu wydającego orzeczenie, co może zamykać drogę do skorzystania z uprawnienia chronionego na poziomie konstytucyjnym. Niezależnie od powyższego, przyczyny odrzucenia zażalenia (art. 373 w związku z art. 397 § 3 k.p.c.) nie ograniczają się do zagadnień o stricte formalnym charakterze, niestwarzających jurystycznych trudności, ale obejmują także ocenę legitymacji do jego wniesienia lub przesłanki *gravaminis* po stronie skarżącego, co może niejednokrotnie implikować wątpliwości o istotnej wadze.

Istotne jest również to, że o tym, czy zażalenie podlega odrzuceniu, nie da się także orzec *a priori* w chwili jego złożenia. Sąd kontroluje bowiem dopuszczalność zażalenia nie tylko we wstępnej fazie jego rozpoznawania, lecz w każdym stanie sprawy i jest obowiązany je odrzucić bez względu na to, kiedy ujawniły się powody jego niedopuszczalności. Pogląd, że odrzucenie zażalenia następuje każdorazowo w składzie jednego sędziego mógłby zatem prowadzić do komplikacji w sytuacji, w której przyczyna odrzucenia zażalenia ujawniłaby się po ukonstytuowaniu się składu kolegalnego w celu jego merytorycznego rozpoznania. Konieczność przekazywania sprawy do składu jednoosobowego po to tylko, by zażalenie zostało odrzucone w tym składzie, nie służyłoby sprawności i szybkości postępowania zażaleniowego. Dotyczy to również sytuacji odwrotnej, w której sąd w składzie jednoosobowym nie byłby powołany do merytorycznej oceny zażalenia po uprzednim uznaniu, że nie podlega ono odrzuceniu. Trudności te uchyla natomiast skupienie

kompleksowej oceny zażalenia, w aspekcie jego dopuszczalności i zasadności, przez powierzenie jej temu samemu składowi sądu.

Sąd Najwyższy przyjął, że przepisy o postępowaniu zażaleniowym nie stwarzają podstaw do przyjęcia, że ma ono stadialny charakter, a odrzucenie zażalenia w jego pierwszej fazie, mającej stanowić odpowiednik kontroli wstępnej realizowanej w dawnym stanie prawnym w sądzie *a quo*, następuje w składzie jednego sędziego, podczas gdy po jej zakończeniu decyzja taka zapada w składzie trzech sędziów. Jakkolwiek, kontrola dopuszczalności zażalenia powinna poprzedzać badanie jego zasadności, to jednak, ocena obu tych kwestii spleta się często ze sobą, a nakaz orzekania w składzie trzech sędziów wynikający z art. 397 § 1 k.p.c. nie pozostawia miejsca do tego rodzaju dystynkcji, niezależnie od tego, czy zażalenie ma skutek dewolutywny.

Sąd Najwyższy miał na względzie, że sytuacja, w której odrzucenie apelacji może nastąpić w składzie jednego sędziego, podczas gdy odrzucenie zażalenia wymaga orzekania w składzie trzech sędziów, może wywoływać zastrzeżenia. Łagodzi je jednak spostrzeżenie, że ustawą nowelizującą znacząco zwiększono zakres odstępstw od klasycznego modelu zażalenia, pozbawiając je w szerokim kręgu przypadków waloru dewolutywności. Wprawdzie art. 78 zdanie pierwsze Konstytucji RP nie wymaga, aby środek zaskarżenia implikował kontrolę rozstrzygnięcia przez sąd wyższego rzędu, brak dewolutywności rzutuje jednak na gwarancyjność środka zaskarżenia i może wpływać na zaufanie do jego funkcjonowania w odbiorze społecznym. Nakaz, aby stwierdzenie niedopuszczalności zażalenia, na równi z badaniem jego zasadności, następowało w składzie trzech sędziów, służy wzmocnieniu zaufania do przyjętej konstrukcji ustawowej, osłabiając konsekwencje braku dewolutywności. W tych natomiast przypadkach, w których zażalenie odrzuca sąd drugiej instancji, orzekanie w składzie kolegiальnym pozwala uniknąć sytuacji, w której podlegałoby ono odrzuceniu przez sąd w składzie jednego sędziego bez możliwości dalszej kontroli, mając na względzie, że zażalenie przysługuje jedynie na postanowienie o odrzuceniu zażalenia wydane przez sąd pierwszej instancji (art. 394^{1a} § 1 pkt 12 k.p.c.). Okoliczności te umacniają – w ocenie Sądu Najwyższego – argumenty na rzecz objęcia nakazem rozpoznania zażalenia w składzie trzech sędziów także oceny jego dopuszczalności. Są zarazem nieaktualne w przypadku apelacji, która pozostaje środkiem odwoławczym w pełni dewolutywnym, a postanowienie sądu drugiej instancji o jej odrzuceniu podlega zaskarżeniu zażaleniem do innego składu tego sądu (art. 394² § 1 k.p.c.).

Stanowisko Sądu Najwyższego przyjęte w uchwale III CZP 36/20 i towarzyszącą mu obszerną motywację należy w pełni podzielić i ją podtrzymać, także na gruncie regulacji art. 767⁴ § 1¹ k.p.c. Wprawdzie w literaturze przedmiotu pojawiło się także stanowisko przeciwne, zgodnie z którym o dopuszczalności zażalenia sąd orzeka w składzie jednego sędziego, jednak brak w tych wypowiedziach jakiegokolwiek uzasadnienia. Odesłanie natomiast do treści art. 367 § 3 za pośrednictwem art. 397 § 3 k.p.c. nie przekonuje, gdyż przepis ten w zdaniu drugim odsyła do orzekania na posiedzeniu niejawnym, co w przypadku apelacji ma istotne znaczenie, gdyż co do zasady jest ona rozpoznawana na rozprawie (art. 375 k.p.c.). W przypadku zażalenia sąd natomiast z reguły orzeka na posiedzeniu niejawnym, a norma art. 397 § 1 k.p.c. zawiera jednoznaczny nakaz orzekania w składzie trzech sędziów, bez względu na rodzaj posiedzenia sądowego i treść zapadłego rozstrzygnięcia. Skoro wyczerpuje ona zagadnienie składu sądu w postępowaniu

zażaleniowym, to brak podstaw do sięgania w tym zakresie do przepisów o postępowaniu apelacyjnym.

Przeciwnie stanowisko doprowadziłoby do komplikacji na które wskazuje Sąd pytający związanych z orzekaniem przez sąd w składzie jednoosobowym lub trzyosobowym, w zależności od tego w jakiej fazie postępowania zażaleniowego dostrzeżono by niedopuszczalność zażalenia. Trafnie Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyżej omówionej uchwały stwierdził, że postępowanie zażaleniowe nie ma stadialnego charakteru. Kwestia składu powinna być zatem określona przed podjęciem rozstrzygnięcia. Nie może być tak, by dopiero treść rozstrzygnięcia wtórnie kształtowała skład sądu.

W konsekwencji przyjąć należy, że w stanie prawnym powstałym na skutek nowelizacji z dnia 4 lipca 2019 r. o odrzuceniu zażalenia poziomego – o którym mowa w art. 767⁴ § 1¹ k.p.c. – orzeka sąd w składzie trzech sędziów. Brak bowiem jakichkolwiek podstaw by *de lege lata* różnicować zasady funkcjonowania zażalenia poziomego w ramach postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego.

Stanowisko to potwierdza w istocie sam ustawodawca. W rządowym projekcie ustawy z dnia 26 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (nr UD 156) proponuje się dodanie do art. 394¹ k.p.c. nowego § 1¹ zgodnie z którym Sąd, który wydał zaskarżone postanowienie w składzie jednego sędziego, przed przekazaniem zażalenia do innego składu tego sądu, odrzuca zażalenie spóźnione, nieopłacone lub z innych przyczyn niedopuszczalne, jak również zażalenie, którego braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie. Oznacza, to że dopiero na skutek projektowanej nowelizacji ma dojść do wprowadzenia składu jednoosobowego do odrzucenia zażalenia poziomego i swoistej stadialności postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że celu tego nie udało się zrealizować za pomocą generalnego odesłania do przepisów o apelacji, bo jego realizacja w postępowaniu apelacyjnym nastąpiła przez określenie składu – dla forum – posiedzenia niejawnego – na którym podejmuje się decyzje o odrzuceniu apelacji, a co do zasady w tym postępowaniu rozstrzygnięcia merytoryczne zapadają na rozprawie. W konsekwencji odesłanie to nie jest jednoznaczne dla postępowania zażaleniowego, w którym również decyzje merytoryczne co do zażalenia są podejmowane na posiedzeniu niejawnym. Z tego względu przewagę – jak podkreślił projektodawca - zyskała praktyka, która wzorcem postępowania zażaleniowego czyni art. 395 § 1 k.p.c., przewidujący przekazanie sprawy z zażaleniem bezpośrednio sądowi i składowi właściwemu do jego rozpoznania. Oznacza to, że decyzje rozstrzygające o formalnym bycie tego środka odwoławczego podejmuje ten sam skład.

Sam projektodawca przyznaje zatem, że praktyka ukształtowana uchwałą wydaną w sprawie III CZP 36/20 ma umocowanie w aktualnym brzmieniu przepisu i zmierza dopiero do zmiany tej regulacji. Z projektowanej zmiany wynika przy tym, że skład jednoosobowy ma być uprawniony do odrzucenia zażalenia tylko jeśli dostrzeże taką podstawę przed przekazaniem zażalenia składowi trzech sędziów. Jeżeli dojdzie do przekazania zażalenia składowi trzech sędziów do odrzucenia zażalenia właściwy będzie wyłącznie ten skład.

Wobec zajętego stanowiska brak podstaw do udzielenia odpowiedzi na drugie pytanie, wskazany w nim problem aktualizuje się bowiem jedynie przy założeniu, że postanowienie o odrzuceniu zażalenia powinien wydać sąd w składzie jednego sędziego, co w aktualnym stanie prawnym nie ma uzasadnienia normatywnego.

Z tych względów Sąd Najwyższy, uznając, że przesłanki przedstawienia zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia, przewidziane w art. 390 § 1 k.p.c. zostały spełnione jedynie częściowo, orzekł, jak na wstępie.